

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Струк І.В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології і перекладу факультету
лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету
м. Київ, Україна

У період глобального карантину, спричинений коронавірусною інфекцією COVID-19, навчання у всіх вищих навчальних закладів України було переведено на дистанційну форму. Дистанційна форма навчання стала можливою за допомогою різних платформ та додатків, які, власне, раніше використовувалися як під час аудиторних, поза аудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. Однак коли іде мова про навчальний процес без цілковитої присутності студента в аудиторії, можливості прямої комунікації, стимулювання, мотивації та контролю, мимоволі усі викладачі постали перед непротим завданням – обрати найбільш зручну в користуванні платформу чи мобільний додаток, змінити вектор подання, оцінювання та перевірки матеріалу. Отож, перш ніж дійдемо до частини – етапи організації навчального процесу майбутніх перекладачів, пропонуємо розбити на категорії та проаналізувати відомі безкоштовні додатки створені для забезпечення дистанційного навчання у закладах вищої освіти. Критеріями вибору виступили: доступність (відкритий доступ для українських користувачів), легкість в користуванні, англомовний / російськомовний / україномовний інтерфейси.

Перша група – *цифрові навчальні платформи* – Google Classroom – безкоштовний веб-сервіс створений Google для навчальних закладів, який допомагає зорганізувати студентів за допомогою фіксованого часу на виконання завдання та прозорі системи оцінювання; Moodle – віртуальне навчальне середовище, що дозволяє не лише розміщувати навчальні матеріали та контролювати знання студентів, але й здійснювати ефективне управління навчальним процесом; Funzi – мобільний додаток, який підходить для групового навчання великої кількості студентів; Ustad Mobile – інтерактивна оффлайн платформа, призначена для опрацювання навчальних тем різного рівня складності, самостійної та методичної роботи студента (доступна більш ніж 55 мовами світу, українською включно).

Друга група – *онлайн платформа курсів дистанційної роботи*. Серед гігантів – Coursera – тематичні онлайн курси, які проводять відомі викладачі провідних університетів та компаній світу (для окремих курсів передбачені сертифікати); EdX – онлайн курси провідних установ світу; Future Learn – онлайн курси на тему особистого розвитку, вивчення мов, лідерства й освіти.

До третьої групи вважаємо за доцільне включити *цифрові навчальні програми для саморозвитку* студентів та викладачів, оскільки допомагають суттєво розширити межі мислення та включення майбутніх перекладачів у процес професійного самовдосконалення. Серед них виділяємо: British Council – англійські навчальні ресурси, які вміщують вправи на аудіювання, вимову, читання, письмо; Vuju's – додаток з великою кількістю навчального матеріалу для студентів різного рівня знань та року навчання; Duolingo – додаток для вивчення мов; Global Digital Library – цифрова бібліотека з книгами та навчальними матеріалами (містить матеріали на більше ніж 43 мов світу).

Четверта група вміщує *платформи, які забезпечують «живе спілкування»*, оскільки переконанні, що навчання перекладу, особливо усного (синхронного / послідовного) не може проходити лише на базі однієї з перерахованих вище платформ. Звідси, виділяємо такі хмарні платформи для проведення онлайн занять: Dingtalk – комунікаційна платформа, яка допомагає фіксувати та аналізувати статистику роботи студентів; Hangouts Meet – відео-чат для проведення колегіальних зустрічей та коротких лекцій, під'єднується через платформу Google's G-Suite; Teams – центр командної роботи через проведення відео-чатів, викликів, співпраці в програмному забезпеченні Microsoft Office; Zoom – програма проведення конференцій, яка щонайкраще підходить для організації таких форм навчання, як лекції та практичні заняття.

П'яту та зрештою останню позицію в цьому розгорнутому переліку займає *список інструментів*, які здатні допомогти викладачеві цікаво організувати дистанційний навчальний процес, зокрема: Thinglink – створення інтерактивних картинок, відео та інших мультимедійних матеріалів; Buncee – підтримує створення та розсилку графічного образу навчального матеріалу, включаючи лекції, презентації тощо; Squigl – конвертація мовного або текстового матеріалу в анімаційні відео.

Це далеко не повний перелік доступних онлайн платформ, однак основа для роботи є, залишається лише її вміло впровадити в навчальний процес задля ефективної підготовки майбутніх перекладачів. Очевидно, тут потрібно порушити питання, на кшталт: як формувати завдання, аби по завершенні навчального року забезпечити розвиток компетентностей, необхідних для успішного розв'язання комплексних проблем у перекладознавчій галузі або скромніше – налаштувати студентів на сумлінне / самостійне виконання поставлених

завдань, що, безумовно, стало б темою не однієї науково-методичної статті. Ми ж виходячи з обмеженого обсягу тез доповіді прагнемо апробувати результати власного досвіду проведення практичних та лекційних занять з дисциплін «Практика перекладу галузевої літератури», «Методологія та організація перекладознавчих досліджень» на платформах – Google class та Zoom | Meet.

Проведення занять в режимі «живого спілкування» супроводжується низкою незручностей, серед яких психологічні – відсутність достатнього досвіду, що проковує виникнення стану емоційної блокади: страху, тривоги, невпевненості, а також технічні – проблеми з підключенням до системи, неможливість транслювати відео, підключити та / або відключити звук, шуми тощо. Звідси, для початку, необхідно зорганізувати студентів на платформі Google Classroom, яка через пакет програмного забезпечення Google G Suite for Education полегшує процедуру запрошення студента до системи. Для формування цілісної картини роботи викладача та студента на зазначеній платформі пропонуємо виділити два етапи, де перший – формування завдання, а другий – перевірка. Отож, на першому етапі важливо формувати інформацію логічними блоками з обов'язковим зазначенням теми роботи, аби загальна стрічка виглядала цілісно та була зрозумілою для студента. У межах кожної теми потрібно формувати коментарі до виконання окремого завдання та / або цілісного блоку. Наприклад: *I suggest you work with this material following these steps: (1) translate the texts and learn the vocabulary attached to the task ; (2) After that, answer the questions of the Google Form; (3) Also, enjoy the attached youtube video або Watch the following video and make the summary of it in the written form. The summary should be over 800 words. The second task is individual with proper instructions inside the doc.* Не зайвими будуть побажання та слова підтримки, як-от: *Feel capable of completing all the tasks successfully. Wish you good luck.*

При розробці завдань слід пам'ятати (див. О.О. Мацюк [1]), що для задоволення попиту на висококваліфікованих фахівців з перекладу потрібно «активно залучати у навчально-виховний процес безкоштовні комп'ютерні навчальні програми та симуляції з мережі Інтернет, які б викликали інтерес та заохочували студентів до самовдосконалення та професійного зростання» [2, с. 122]. А, отже формування завдань не може виходити з сухого теоретичного матеріалу та речень / текстів на переклад, а має доповнюватися корисними посиланнями на інтерв'ю з відомими перекладачами та / або цікавими відео роликами за тематикою навчального матеріалу.

Другий етап – найбільш складний, а тому виконану роботу задля ефективності розуміння опрацьованого матеріалу можна перенести на платформу «живого спілкування» – Zoom | Meet. Виходячи на зв'язок

потрібно чітко сформувавши структуру та логіку обговорення; завчасно опрацювати та порівняти роботи студентів – виявити спільні та відмінні ознаки; зрозуміти, яке явище викликало найбільшу кількість хибних трактувань, а що, навпаки, не викликало труднощів. Коментарі супроводжувати виходячи з основних цілей до підготовки майбутніх перекладачів: практична, виховна, освітня, розвивальна, професійна, емоційна та когнітивна. Серед них практична мета є провідною, оскільки, за словами І.О. Сімкової, передбачає «практичне опанування майбутніми перекладачами умінь перекладу на рівні, достатньому для здійснення професійної перекладацької діяльності» [3, с. 119]. Тут, одразу варто розуміти, що освітній процес у дистанційному режимі все ж має залишатися дещо полегшеним та зорієнтованим на середнього студента, однак, з обов'язковим правилом – повертати завдання, які, фактично дублюють один одного.

Отже, провівши короткий зріз окремих цифрових систем та платформ для дистанційної роботи, а також виходячи з окреслених етапів організації дистанційної роботи майбутніх перекладачів – формування та перевірка завдання, підсумовуємо, що підготовка перекладачів у непростих реаліях сьогодення здатна ефективно проходити через відповідальне ставлення до роботи обох сторін, творчість та логічне бачення викладачем завдання, чіткість контролю виконання та критичного аналізу опрацьованого матеріалу.

Література:

1. Мацюк О.О. Формування професійної компетенції майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис. кандидата пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Хмельницький, 2011. 21 с.

2. Онищук А.С. Наукові підходи до професійної підготовки майбутніх перекладачів // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Говерла, 2014. Вип. 31. С. 120–122

3. Сімкова І.О. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх перекладачів до здійснення усного двостороннього науково-технічного перекладу: дис. ...доктора пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Київ, 2018. 539 с.